

HUMANITIES INSTITUTE
Feruza Shermatova-Omerani, Ph.D.

KIRMIZI ELMA / KIZIL ALMA (1964) Cengiz Aytmatov (1928–2008)

Kaynakçalar:

Kırgızfilm Stüdyosu. (2020, 9 Mart). *Kırmızı elma* (1975) — Yönetmen: Tolomuş Okeyev [Video].
YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=KxGgmaZ7Gr0>

Aytmatov, C. (2005). *Kızıl elma: Oğulla buluşma, Beyaz yağmur, Asker çocuğu, Deve gözü* (R. Özdek, Çev.). Ötüken Neşriyat.

GENEL BILGI

Yazar

Kırgız edebiyatının ve Sovyet dönemi Türk dünyasının önde gelen yazarlarından biri olan Cengiz Aytmatov (1928–2008), Kırgızistan'ın Talas bölgesindeki Şeker köyünde doğmuştur. Babası Törekuł Aytmatov, Stalin dönemindeki tasfiyelerin kurbanı olmuş; annesi Nagima Aytmatova ise onu zor koşullar altında yetiştirmiştir. Bu aile geçmişi, Aytmatov'un eserlerinde güçlü anne figürleri, insanın zorluklar karşısındaki direnci ve ahlaki sorumluluk gibi temaların gelişmesinde etkili olmuştur.

Kırgızca ve Rusçayı kullanan iki dilli bir yazar olan Aytmatov, edebiyat hayatına 1952 yılında *Ak Caan* (*Beyaz Yağmur*), *Tünkü Sugat* (*Gece Sulaması*) ve *Asma Köprüsü* (*Asma Köprüsü*) adlı öykülerle başlamıştır. Edebî başarısını *Betme-bet* (*Yüz Yüze*, 1958) ile ortaya koymuş, ardından yayımlanan *Cemile* (*Jamila*, 1959) eseriyle uluslararası tanınırlığa ulaşmıştır.

Povesti gor i stepey (*Dağlar ve Bozkırlar Hikâyeleri*, 1963) adlı öykü derlemesi Lenin Ödülü'ne layık görülmüştür. *Kızıl Çocuk Calcalım* (*Selvi Boylum Al Yazmalım*), *Boto Köz Bulak* (*Deve Gözü*), *Birinçi Muğalim* (*İlk Öğretmen*) ve *Samançının Colu* (*Toprak Ana*, 1963) gibi eserlerinde ahlaki, toplumsal ve felsefi meseleleri ele almıştır.

Daha sonraki eserleri arasında *Canıbarım, Gülsarım!* (*Elveda Gülsarı*), *Ak Keme* (*Beyaz Gemi*), *Erte Cazdagı Turnalar* (*Erken Gelen Turnalar*), *Deñiz Boyloy Cortkon Ala Döböt* (*Deniz Kıyısında Koşan Ala Köpek*), *Kılım Karıtar Bir Kün* (*Gün Olur Asra Bedel*), *Kıyamat* (*Kıyameť*), *Kassandra Tamgası* (*Kassandra Damgası*) ve *Toolor Kulaganda: Kızkayıp* (*Dağlar Devrildiğinde: Ebedî Gelin*, 2005) bulunmaktadır. Bu yapıtlar, halk kültürü, toplumsal eleştiri ve çevresel sorunları insanlık değerleri çerçevesinde ele almaktadır.

Roman ve öykülerinin yanı sıra deneme ve söyleşi türünde eserler de veren Aytmatov, *V Soavtorstve, S Zemlyoyu i Vodoy* (*Toprak ve Su ile Ortak Yazarlık*) adlı çalışmasında insan onuru, emek ve doğayla uyum konusundaki düşüncelerini yansıtmıştır.

Eser

Kırmızı Elma (*Kızıl Alma*), Cengiz Aytmatov'un ilk olarak Kırgızca yazdığı kısa öykülerinden biridir. Eser, 1964 yılında Anna Dmitriyeva tarafından Rusçaya çevrilmiş ve *Krasnoye yabloko* (*Kırmızı Elma*) adıyla yayımlanmıştır. Kısa bir öykü olmasına rağmen eser, özellikle sinema uyarlamasının başarısıyla geniş bir okuyucu kitlesine ulaşmış ve büyük ilgi görmüştür.

Öykü, 1975 yılında Sovyet döneminde sinemaya aktarılmıştır. *Kırmızı Elma* (*Krasnoye yabloko*) adlı filmin yönetmenliğini Tolomuş Okeyev yapmış, senaryosu ise Cengiz Aytmatov tarafından kaleme alınmıştır. Dram türündeki film 70 dakika uzunluğundadır. Aynı yıl Sovyetler Birliği'nde düzenlenen IX. Dü-

nya Film Festivali'nde gösterilen film, İsviçre'nin Locarno kentinde gerçekleştirilen Uluslararası Film Festivali'nde diploma ödülüne layık görülmüştür. Filmin müzikleri Rus-Macar besteci Sandor Kallos tarafından hazırlanmıştır.

Film uyarlaması, etkileyici görüntüleriyle doğanın güzelliğini yansıtırken, güçlü anlatımı ve başarılı oyunculuklarıyla öykünün duygusal atmosferini başarıyla aktarmıştır. Aytmatov'un sevgi, insan ilişkileri, özlem ve içsel arayış gibi evrensel temaları ele aldığı bu eser, hem edebiyat hem de sinema açısından önemli bir yere sahiptir.

Kırmızı Elma'nın Türkçe çevirileri arasında Refik Özdek'in 2015 tarihli çevirisi ile Mehmet Özgül, Fatma Arıkan ve Serdar Arıkan tarafından hazırlanan 2021 tarihli çeviri bulunmaktadır.

Arka Plan

Elma, farklı kültürlerde yüzyıllardır çeşitli anlamlar taşıyan önemli bir semboldür. Hristiyanlık geleneğinde günahı, Yunan mitolojisinde çatışmayı simgelerken, bazı kültürlerde sonsuz gençlik, uyum ve mutlulukla ilişkilendirilir. Aytmatov'un *Kırmızı Elma* adlı öyküsünde ise bahçede kalan son olgun sonbahar elması, aile içinde yeniden kurulan sevgi ve barışın sembolüne dönüşür.

Hayatın karmaşık ilişkilerden oluştuğunu gösteren Aytmatov, aile bağlarını korumanın yalnızca sevgiyle değil, anlayış, sabır ve karşılıklı çabayla mümkün olduğunu vurgular. Öykünün başkahramanı İsa-bekov, zor bir dönemde eşine yazacağı mektup konusunda kararsız kalır. Kızının bahçede bulduğu son kırmızı elma, ona geçmişte gençlik aşkına verdiği, ancak değerini zamanında anlayamadığı elmayı hatırlatır. Böylece elma, pişmanlığın, bağışlamanın, sevginin ve eşler arasındaki yeniden yakınlaşmanın sembolü hâline gelir.

Aytmatov, çoğunlukla kırsal yaşamı, köy insanının geleneklerini, mücadelelerini ve yaşam biçimini anlatan bir yazar olarak bilinir. Ancak *Kırmızı Elma* adlı kısa öyküsünde yazar, kentli bir ailenin ilişkilerine ve iç dünyasına odaklanır. Şehir yaşamı üzerinden insan ilişkilerinin evrensel yönlerini ele alan Aytmatov, sevgi, empati, sabır ve anlayış gibi değerlerin yalnızca kırsal toplumlarda değil, her yaşam alanında önem taşıdığını gösterir.

KIŞILAR

İsabekov – Ziraat Enstitüsünde öğretim görevlisi.

Sabira İsabekova – İsabekov'un eşi.

Anara İsabekova – İsabekov ve Sabira'nın kızı.

ÖZET

Cengiz Aytmatov'un *Kırmızı Elma* adlı kısa öyküsü, 1960–1970'li yıllarda Frunze'de (bugünkü Bışkeq) geçer. Öyküde, Sovyet modernleşmesinin etkisi altındaki şehir yaşamının getirdiğı yalnızlık ile geleneksel yaşamın sıcak insan ilişkileri arasındaki karşıtlık ele alınır.

Gece geç saatlerde İsabekov, kendisinden ayrı yaşayan eşi Sabira'ya yazacağı mektubun başında uzun süre düşünür. Yıllar boyunca biriken kırgınlıklar, tartışmalar ve karşılıklı anlaşmazlıklar onların ilişkisini yıpratmıştır. İsabekov, Sabira'nın kendisini affedip affedemeyeceğini ve geçmişteki sevgi dolu, içten hâline yeniden dönüp dönemeyeceğini düşünür. Evlilikleri boyunca Sabira, eşinden ilgi, şefkat ve sevgisini açıkça göstermesini beklemiştir. Ancak içine kapanık, işine fazlasıyla bağlı bir insan olan İsabekov, onun duygularını "kadın gururu" olarak değerlendirerek önemsememiştir. Şimdi ise ayrılığın ardından, eşini ne kadar kırdığını ve ona göstermesi gereken sevgiyi ne kadar eksik bıraktığını anlamaya başlar.

Aynı gün İsabekov, kızı Anara ile birlikte kırsala gider. Ona, kendisiyle annesinin artık ayrı yaşayacağını söylemek ister. Anara ağaçların arasında oynarken büyük, parlak kırmızı bir elma bulur ve babasına daha önce böyle güzel bir elma görüp görmediğini sorar. Kızının bu sözleri, İsabekov'un yıllar önce yaşadığı bir anıyı hatırlamasına neden olur.

Savaştan sonra İsabekov, Ziraat Enstitüsünde öğrenci olduğu dönemde arkadaşlarıyla birlikte pancar toplamaya gider. Dönüş yolunda bir bahçeye girer ve ince bir dalın üzerinde duran parlak kırmızı bir elma görür. Ona göre bu, gördüğü en güzel meyvedir. Şehre döndüğünde bu elmayı, uzaktan hayranlık duyduğu ancak yaklaşılmaya cesaret edemediğı genç kıza vermeye karar verir. Günler boyunca elmayı yanında taşır ve ona nasıl vereceğini düşünür. Ancak sonunda cesaretini toplayıp elmayı uzattığında genç

kız beklediği ilgiyi göstermez; soğuk bir tavırla yanından uzaklaşır. Umudu kırılan İsabekov, elmayı karanlığa fırlatır. Bu hareket, onun ilk aşkıyla birlikte sevgiye dair umutlarını da kaybetmesini simgeler.

Aradan yıllar geçtikten sonra İsabekov, o kırmızı elmayı aslında hak eden kişinin Sabira olduğunu fark eder. Çünkü elma, yalnızca geçmişte yaşanan bir aşkın değil; sevginin, bağlılığın, pişmanlığın ve değerini geç fark ettiği bir ilişkinin sembolüdür. Ancak artık duygularını anlatmak kolay değildir; yazmak istediği mektupta söyleyeceklerini bir türlü ifade edemez.

Ertesi sabah Anara, babasının masasının üzerinde gönderilmemiş bir telgraf bulur. Telgrafta yalnızca şu sözler yazılıdır: “Sabira, sana geliyoruz.” Küçük kız, kendi masum dünyasıyla telgrafın altına şu cümleyi ekler: “Bizi karşıla anne. Sana kırmızı bir elma getiriyoruz.” Bu çocukça ama içten sözler, aile içinde yeniden kurulacak sevginin, bağışlamanın ve barışın umudunu simgeler.

OLAYLAR

Yazılamayan Mektup Gece geç saatlerde İsabekov, kendisinden ayrı yaşayan eşi Sabira'ya yazacağı mektubun başında tek başına oturuyordu. Yıllar süren evlilikleri boyunca biriken kırılganlıklar, tartışmalar ve gurur nedeniyle içinde kalan pek çok söz vardı. Ancak bütün bunları nasıl dile getireceğini bilemiyordu. Sabira'nın geçmişte kendisine yönelttiği eleştirileri hatırladı; ona göre İsabekov sevgisini göstermeyi bilmiyor, duygularını açıkça ifade etmekten kaçınıyordu. Bir zamanlar onun bu yakınlıklarını önemsememiş, hatta bunları yalnızca “kadın gururu” olarak değerlendirmişti. Fakat şimdi, yalnızlığın sessizliği içinde Sabira'nın yaşadığı kırılgılığı daha iyi anlıyor ve onun aslında haklı olduğunu fark ediyordu.

Yitirilen Sevgi Sabira sokakta yürürken insanların ona hayranlıkla bakması İsabekov'u her zaman gururlandırır. O, zarif, akıllı ve çekici bir kadındı. Ancak İsabekov, ona duyduğu sevgiyi hiçbir zaman gerektiği gibi gösterememişti. Sanki içindeki sıcaklığı ve samimiyeti gençlik yıllarında bir yerde kaybetmişti. Şimdi ayrılığın ardından, Sabira'nın onu affedip affedemeyeceğini ve birlikte geçirdikleri yıllara yeniden farklı bir gözle bakıp bakamayacağını düşünüyordu. Huzursuz ve yalnız bir şekilde dışarıyı izlerken el ele yürüyen genç bir çifti gördü. Bu görüntü, ona kaybettiği sevgiyi ve geçmişte ifade edemediği duyguları hatırlattı.

Bir Babanın Endişeli Gecesi Gece yarısı İsabekov pencerenin önünde durup uzak dağlarda yanan bir çoban ateşini hayal etti. Karanlıktan uzaklaşmayı, ateşe ardıc dalları atmaya ve o sıcaklığın içinde biraz olsun huzur bulmayı istiyordu. Daha sonra kızı Anara'nın yanına giderek onu kontrol etti. Uzun bir gün boyunca oyun oynayan Anara, derin bir uykuda huzur içinde yatıyordu. O gün İsabekov, kızını şehir dışına götürmüş ve ona annesiyle artık ayrı yaşayacaklarını anlatmaya çalışmıştı. Sabira, araştırmaları nedeniyle geçici olarak Moskova'ya gidecek, daha sonra enstitüde çalışmak üzere Taşkent'e taşınacaktı. İsabekov bu konuşmanın zorluğundan korkuyordu. Doğanın sakinliği içinde Anara'nın durumu daha kolay anlatacağını ve belki de kendisiyle kalmayı tercih edeceğini ummuştu.

Şehirden Uzakta Anara dışarıda oynarken babası onu yanına çağırdı. “Hırkanı giy, şehir dışına çıkacağız,” dedi. Anara bu habere sevinerek ellerini çırpı ve nereye gideceklerini sordu. İsabekov, kalabalık şehir sokaklarından bunalmıştı; ancak şehirden uzaklaştıkça trafik azaldı, yol sakinleşti. Ağaçlarla çevrili düzgün yolda dağlara doğru ilerlerken uzaktaki tepeleri izledi. Anara babasından biraz daha yavaş sürmesini istedi. Cam kenarına yaslanan kızına baktığında, onun küçük yüzünde daha önce fark etmediği ciddi ve düşünceli bir ifade gördü. Bu yolculuğun gerçek nedenini sezmış olabilir miydi? Fakat Anara şimdiye kadar bu konuda hiçbir soru sormamıştı.

Sonbahar Yolunda İsabekov, Anara'nın ailelerindeki değişimi anlayıp anlamadığını düşünerek huzursuzdu. Kızının bu durumdan olumsuz etkilenmesinden korkuyordu; ancak gerçeği kendisinin anlatmasının daha doğru olacağına karar vermişti. Sonbahar manzarası içinde ilerlerken ağaçlardan yavaşça düşen yaprakları, güneş altında uzanan tarlaları, bağları ve yonca çayırlarını izledi. Kuşlar, sürülmüş topraklarda ilerleyen traktörlerin ardından uçuyordu. Doğanın güzelliğine rağmen İsabekov'un içinde ağır bir hüznü vardı.

Yanında sessizce çevreyi izleyen Anara'ya baktı. Konuşmak için okulunu, gördüğü manzarayı sordu; ancak basit bir sohbet bile ona zoraki geliyordu. O günün sakinliği ve kendi içindeki düşünceler, her şeye hafif bir hüznü katıyordu.

Doğa İçinde Bir An Yol boyunca radyoda Robertino, Schubert'in *Ave Maria* eserini seslendiriyordu. İsa-bekov ve Anara, arabayı dolduran bu müziğin etkisiyle sessizleştiler. Şarkının melodisi, altın renklerine bürünen sonbahar doğasıyla birleşiyor; güneş ışıkları, uzaktaki dağlar ve rüzgârda hışırdayan yapraklar bu dingin atmosfere eşlik ediyordu. İsa-bekov, Anara'nın büyük ve anlamlı gözlerine baktığında kızının her zamankinden daha ciddi olduğunu fark etti. Kendisi de geçmiş, ailesi ve hayatı üzerine düşüncelere dalmıştı. Bir süre sonra ana yoldan ayrılarak elma bahçelerinin yanındaki sakın bir dağ deresine gittiler. Berrak suyu, sessiz doğayı ve o anın huzurunu birlikte izlediler. Kısa süren bu sakın an, baba ile kız arasında derin bir yakınlık ve kelimelerle anlatılamayan bir bağ oluşturdu.

Anara'nın Bulduğu Elma Öğle güneşi altında kırlar sessizliğe bürünmüştü. Anara, kayaların olduğu tarafa doğru koşarken radyoda duyduğu *Ave Maria* ezgisini taklit ederek neşeyle şarkı söylüyordu. İsa-bekov ise müziğin etkisiyle çevresine daha farklı bir gözle bakıyor, doğanın sakinliği içinde düşüncelere dalıyordu. Dere kenarındaki bakımlı ama terk edilmiş gibi duran bahçe, sanki derin bir sessizlik içindeydi. Saman yığınlarında yazdan kalan izler hâlâ duruyordu. İsa-bekov, patika boyunca koşan Anara'yı izlerken buraya geliş nedenini hatırladı. Kızıyla yapması gereken zor konuşmayı düşünüyor, söze nasıl başlayacağını bilemediği için tereddüt ediyordu. Tam o sırada Anara büyük bir sevinçle yanına geldi. Elinde iri, kıpkırmızı bir elma vardı. Soluk soluğa, gözleri mutlulukla parlayarak elmayı babasına uzattı. Anara'nın bu saf sevinci, İsa-bekov'un içindeki ağır düşüncelerle birleşti.

Kırmızı Elmanın Sırrı Anara, yaprakların arasına gizlenmiş parlak kırmızı bir elma bulmuştu. Elma, sonbahar yapraklarının arasında küçük bir fener gibi parlıyordu. Bunun bahçedeki son ve en güzel meyve olduğunu büyük bir heyecanla söyledi. İsa-bekov elmanın güzelliğine ve kokusuna hayran kaldı. Ona göre bu elma, onu bulan kişi için özel bir armağan gibiydi. Elmayı kızına uzatarak yemesini söyledi. Anara ise ağaçlara nasıl tırmandığını, hangi ağaçların iyi meyve verdiğini, hangilerinin dikenli olduğunu anlattı. Daha sonra babasına, daha önce böyle güzel bir elma bulup bulmadığını sordu. İsa-bekov bu soru karşısında bir an duraksadı. Çünkü yıllar önce, neredeyse aynı bahçede buna çok benzeyen başka bir kırmızı elmayı kendisinin de bulduğunu hatırladı.

Geçmişten Gelen Hatıra O yıllarda İsa-bekov, Ziraat Enstitüsünde öğrenciydi. Sonbahar günlerinden birinde sınıf arkadaşlarıyla birlikte şehrin dışındaki bir kolhozda pancar kazmaya gitmişlerdi. Akşama kadar çalıştıktan sonra dönüş yoluna çıktılar. Tam o sırada bahçenin içinde parlayan bir şey dikkatini çekti. Geri dönerek küçük bir elma ağacına yaklaştı. Ağacın üzerinde, bronz renkli yoğun yaprakların arasında tek başına duran kocaman, kıpkırmızı bir elma vardı. Meyve neredeyse iki yumruk büyüklüğündeydi. İsa-bekov bir süre hayranlıkla ona baktı. Daha sonra ağacın dalını kendine doğru eğdi, parmak uçlarına yükseldi ve elmayı kopardı. Elmanın güzel kokusu onu derinden etkiledi. Güneş ışığı, kırmızı kabuğun arasından meyvenin sulu ve parlak içini gösteriyordu. İlk anda hemen ısırarak istedi; ancak elmayı bir süre hayranlıkla seyretmekle yetindi. Sanki karşısına çok değerli ve unutulmaz bir şey çıkmış gibi hissediyordu.

Bilinmeyen Birine Duyulan Hayranlık "Bu elmayı ona vereceğim!" diye düşündü İsa-bekov. O anda neden aklına o kişi gelmişti? Aslında bu hiç de şaşırtıcı değildi; çünkü o, adını bile bilmediği bu yabancıyı uzun zamandır düşünüyordu. Onu nasıl unutabilirdi ki? İsa-bekov, bu düşüncelere tamamen kapılmıştı. Başka hiçbir şeyi önemsemeden elmayı dikkatlice pantolonunun cebine yerleştirdi. Sanki bu elma yalnızca ona ait, büyük bir özenle korunması gereken değerli bir hazineydi. İçinde, kimseyle paylaşmadığı tatlı bir heyecan ve gizli bir mutluluk taşıyordu.

Değer Verdiği Elma Büyük kırmızı elmayı cebine sığdırmak kolay olmadı. İsa-bekov sonunda ceketinin astarını yırtarak elmayı dikkatlice içine sakladı. Daha sonra yoldan geçen bir kamyonu bekleyen arkadaşlarının yanına koştu. Gururla, çok özel bir elma bulduğunu, ancak onu yalnızca tek bir kişiye vereceğini söyledi. Arkadaşı Şer, onun bu hâliyle alay etti ve elmayı almak için şaka yollu uzandı. Fakat İsa-bekov, hızlı bir hareketle onu engelledi ve elmayı korudu. Diğer çocuklar bu duruma gülmeye başladılar. Bir süre sonra bekledikleri kamyon geldi. Hep birlikte kasaya bindiler; İsa-bekov ise değerli elmasını güvenle saklıyor, içinde taşıdığı bu gizli sevincin tadını çıkarıyordu.

Kütüphanedeki Genç Kadın İsabekov, bu özel elmayı şehir kütüphanesinde sık sık gördüğü genç kadına vermeye karar verdi. Ziraat Enstitüsünün bulunduğu şehir dışından her gün kütüphaneye geliyor, onu görebilmek için sabırsızlıkla bekliyordu. Bazen kitap okumayı bile unutuyor, bütün dikkatini onun gelişine veriyordu.

Genç kadının kendinden emin duruşu, zarif görünüşü ve sakin tavırları İsabekov'u etkiliyordu. Onun zekâsına, zarafetine ve kendine özgü tavrına hayranlık duyuyordu. Kütüphanedeki hareketlerini izlerken ince yüz hatları ve zarif elleri dikkatini çekiyordu. Arkadaşlarının onunla alay etmesine bile tahammül edemiyor, gerektiğinde onu korumaya hazır hissediyordu. Bu karşılaşmalar, İsabekov'un hayatında sessiz bir hayranlık ve gizli bir mutluluk duygusu oluşturmuştu.

İçinde Büyüttüğü Hayranlık İsabekov, kütüphanede sık sık gördüğü genç kadının yalnızca kendisine karşı bir yakınlık duyduğuna inanıyordu. Onun küçük gülümsemelerini, hafif baş selamlarını bile kendisine verilen özel bir ilgi olarak yorumluyordu. Ancak yanına gidip konuşmaya bir türlü cesaret edemiyordu. Ona göre genç kadın çok zarif ve ulaşılmaz biriydi; kendisi ise köyden gelmiş, sıradan bir öğrenciydi. Ağabeyinden kalan eski üniforması, yıpranmış çizmeleri ve tarla çantasıyla kendini onun yanında yetersiz hissediyordu. Genç kadın kütüphaneden genellikle geç saatlerde çıkardı. İsabekov da onu uzaktan takip eder, sanki evine kadar eşlik ediyormuş gibi hayal kurardı. Yurda dönerken bazen şehir parkındaki dans alanına uğrar, orada dans eden çiftleri izlerdi. İçinden, onunla dans ettiğini, onu hayatındaki en güzel ve en değerli insan olarak gördüğünü düşünürdü.

Kurduğu Hayaller İsabekov, onunla yapacağı konuşmaları zihninde defalarca canlandırırdı. Ona, derslerde, yemekhanede ve yurttaki sürekli kendisini düşündüğünü söylemeyi hayal ederdi. Onu düşünmenin bile kendisine mutluluk verdiğini anlatmak isterdi. Genç kadın sabaha kadar kütüphanede kalsa bile onu sessizce bekleyebileceğini düşünürdü.

Hayalinde genç kadın ona neden bugüne kadar yanına gelip konuşmadığını sorardı. İsabekov ise ona güvendiğini, onu sevdiğini ve duygularının gerçek olduğunu söylerdi. Onun gülüşünü, saçlarının kokusunu, iyi kalpli ve akıllı biri olduğunu bildiğini anlatırdı. Genç kadın bütün bunları sorgulasa bile İsabekov, hislerinin samimiyetinden hiç şüphe etmezdi.

Kırmızı Elmayı Vermeye Hazırlanırken O akşam yurda dönen İsabekov, kırmızı elmayı masasının çekmecesine dikkatlice yerleştirdi. Kütüphaneye gitmek için hazırlandı; çizmelerini temizledi, üzerini düzeltti. Ancak artık çok geç olduğunu fark edince yatağına uzandı ve uyumadan önce uzun süre hayaller kurdu. Aklında yalnızca o elmayı ona vermek vardı. Genç kadının elmanın rengine, büyüklüğüne ve kokusuna hayran kalacağını düşünüyordu. Ona sonbahar bahçesindeki küçük elma ağacını, bu elmayı nasıl bulduğunu anlatmayı planlıyordu. İçinde sakladığı hayranlığı paylaşmayı, birlikte yürümeyi, dans etmeyi ve sinemaya gitmeyi hayal ediyordu. Sinema salonunda ise filmi izlemekten çok, onun yanında oturmanın mutluluğunu hissedeceğini düşünüyordu.

Kırmızı Elmaya Duyduğu Tutku O gece İsabekov, Şer'in değer verdiği kırmızı elmayı yediğini gördüğü bir rüya gördü. Bir anda korkuyla ona doğru atıldı; ancak uyandığında herkesin uyuduğunu fark etti. İçini bir rahatlama kapladı. Karanlıkta el yordamıyla çekmecesini buldu, elmayı çıkardı ve ona fısıldadı: "Bak, bu benim!"

Ertesi sabah sınıf arkadaşları elmanın güzel kokusuna hayran kaldılar. Şer yine onunla alay etti, ancak İsabekov elmasına dokunmaması konusunda onu uyardı. Derslerde zaman bir türlü geçmek bilmiyordu. Ara verildiğinde Şer'in zooloji dersinde olmadığını fark etti. İçini büyük bir korku kapladı. Elmanın başına bir şey geldiğini düşünerek telaşlandı. Bir anda zooloji dersini böldü ve profesörden hemen çıkmak için izin istedi. Neden gitmesi gerektiğini ise açıklayamıyordu.

Beklenen Elma ve Beklenen Buluşma İsabekov, akademi binasından yurda doğru koşarken ellerini sıkıyordu. Şer'in elmayı almış olmasından korkuyordu. Ancak yurda vardığında elmanın çekmecedeki güvenle durduğunu gördü. Büyük bir rahatlama hissetti; ardından Şer'e haksızlık ettiğini anlayarak utandı. Meğer Şer yalnızca zooloji dersine girmemişti. O akşam elmayı gazete kâğıdına sarıp koltuğunun altına aldı ve kütüphaneye doğru aceleyle yola çıktı. Her zamankinden erken geldi ve kapının yanındaki alıştığı yere oturdu. Saatler geçti, hava karardı; fakat genç kadın hâlâ gelmemişti. Ertesi gün derslere katıldı, ancak akşam olmasını sabırsızlıkla bekledi. Elmayı yanına alarak şehirde yürüdü; kalbi heyecanla çarpıyor, onu bekliyordu. Sonunda genç kadının geldiğini gördüğünde içini büyük bir mutluluk kapladı.

Umutla Beklenen An İsabekov için zaman geçmek bilmiyordu. Bir yandan hayalinin gerçekleşeceğine dair büyük bir sevinç duyuyor, diğer yandan heyecandan ve korkudan kendini tutamıyordu. Genç kadının koyu renkli, zarif yüzüne, aşağıya eğilen kirpiklerine ve ince hareket eden ellerine hayranlıkla bakıyordu. Onun gülümseyerek kendisiyle alay edeceğini hayal ediyordu: “Ne kadar hayalperestsin!” İçinden ona, daha bu kırmızı elmayı yemeyi düşünmeden önce bile kendisini düşündüğünü anlatmak geçiyordu. Gördüğü her güzel şeyi onunla paylaşmak istediğini, hayatındaki güzel anlarda onun yanında olmasını dilediğini söylemek istiyordu. Gece olmuş, kütüphane boşalmaya başlamıştı. Genç kadının ayak sesleri merdivenlerde duyulduğunda İsabekov elinde elmayla ona doğru bir adım attı. Ancak genç kadın hiçbir şey söylemeden yanından geçip gitti.

Beklenen Buluşma İsabekov için zaman geçmek bilmiyordu. Bir yandan hayalinin gerçekleşeceğine inanıyor, diğer yandan heyecan ve korku içinde bekliyordu. Genç kadının esmer, zarif yüzüne, aşağıya eğilen kirpiklerine ve ince, hızlı hareket eden ellerine hayranlıkla bakıyordu. Hayalinde onun gülümseyerek “Ne kadar da hayalperestsin!” diyeceğini canlandırıyor.

Ona, bu kırmızı elmayı yemeyi düşünmeden çok önce bile kendisini düşündüğünü anlatmak istiyordu. Gördüğü her güzel şeyi onunla paylaşma arzusunu, hayatındaki güzel anlarda onun yanında olmasını istediğini söylemek istiyordu.

Gece ilerlemiş, kütüphane boşalmıştı. Genç kadının topuk sesleri merdivenlerde duyulduğunda İsabekov elinde elmayla ona doğru bir adım attı. Fakat genç kadın hiçbir şey söylemeden yanından geçip gitti.

Yıkılan Hayal İsabekov tereddütle ona seslendi. Genç kadın durup, “Bir şey mi söylemek istiyordun?” diye sordu. “Ben... size bir elma getirdim,” dedi İsabekov.

“Elma mı? Gerçekten mi? Hiç elma yemediğimi mi düşünüyorsun?” diye karşılık verdi. “Hayır, ben bunu buldum...” diye açıklamaya çalıştı. Ancak genç kadın onu dinlemeden uzaklaştı: “Benden ne istediğini anlamıyorum.” İsabekov olduğu yerde kaldı. Kırmızı elmanın etrafında kurduğu hayaller yıkılmıştı. Eve dönerken elmayı öfkeyle karanlığa fırlattı. İsabekov boş sokaklarda dalgın bir şekilde yürüdü. Yıllar sonra birçok insan tanıdı, ancak kırmızı elmayı hiç kimseye vermek istemedi. Zaten hiçbir de o elmayı beklemiyordu.

Sabira İçin Kırmızı Elma Sonunda İsabekov, kırmızı elmayı gerçekten isteyen kişinin eşi Sabira olduğunu anladı. Sonbahar bahçesinin yanında bunu düşündü. Akşam Anara ile birlikte yapraklarla kaplı sokaklardan eve dönerken kızının elindeki kırmızı elmayı gördü. “Elmayı yedin mi?” diye sordu. “Hayır, annem için sakladım,” diye fısıldadı Anara. İsabekov’un boğazı düğümlendi. İkisi de sessizce ailelerini düşündüler. İsabekov mektubu hiç göndermedi. Ertesi sabah Anara, masanın üzerindeki gönderilmemiş telgrafa şunları ekledi: “Bizi karşıla anne. Sana kırmızı elmayı getiriyoruz.”

KARAKTER ANALİZİ

İsabekov

İsabekov, Anara’nın babası ve hikâyenin başlıca karakterlerinden biridir. Romantik, duygusal, idealist ve hassas bir yapıya sahiptir. Hayatı boyunca yaptığı seçimleri, geçmişte yaşadığı olayları ve bunların eşi Sabira ile kızı Anara üzerindeki etkilerini sık sık düşünür. İç dünyası oldukça zengin olan İsabekov, duygularını açıkça ifade etmekte zorlanan, ancak sevgi ve bağlılık duygularını derinden yaşayan bir insandır. Kırmızı elma, onun geçmişini, kaybettiği sevgiyi ve ailesiyle yeniden kurmak istediği bağı simgeler. İsabekov’un karakteri, sevgi, pişmanlık ve insanın geçmişiyle yüzleşmesi temaları etrafında şekillenir.

Duygusal İsabekov’un en belirgin özelliklerinden biri güçlü duygusal dünyasıdır. O, sıradan görünen nesnelere ve küçük anlara bile derin anlamlar yükler. Kırmızı elma, sonbahar bahçesi ve Anara’nın masum davranışları onda geçmişe ait güçlü hatıraları canlandırır. Geçmişte yaşadığı olayları yalnızca hatırlamakla kalmaz, onları yeniden yaşıyormuş gibi hisseder. Bu duygusal yönü, insanlarla kurduğu ilişkileri derinleştirir; ancak aynı zamanda geçmişte yaptığı hatalarla yüzleşmesine ve kaybettiklerini daha yoğun hissetmesine neden olur. İsabekov’un hassas yapısı, onun hem sevgiye hem de hayal kırıklıklarına karşı daha açık olmasını sağlar.

Romantik Isabekov, sevgiye ve güzelliğe romantik bir bakış açısıyla yaklaşır. Kütüphanede gördüğü genç kadına duyduğu hayranlık, onun aşkı gerçeklikten çok hayaller ve duygular üzerinden algıladığını gösterir. Kırmızı elma onun için sıradan bir hediye değildir; sevgi, umut ve içten bağlılığın sembolüdür. Hayalinde kurduğu konuşmalar ve karşılaşmalar, onun duygusal dünyasının derinliğini ortaya koyar. Ancak romantik bakışı, gerçek hayatla karşılaştığında hayal kırıklığı yaşamasına da neden olur. Zamanla gerçek sevginin yalnızca hayallerde değil, insanın yanında olan kişilere gösterdiği ilgi ve anlayışta bulunduğunu fark eder.

Idealist Isabekov, insanlara ve hayata çoğu zaman ideallerinin ışığında bakar. Sevginin, güzelliğin ve insan ilişkilerinin özel ve yüce bir anlam taşıdığına inanır. Küçük bir davranışın bile büyük duyguları ifade edebileceğini düşünmesi, onun idealist yönünü gösterir. Kırmızı elmaya yüklediği anlam da bu bakış açısının bir yansımasıdır. Ancak gerçek hayatın, insanların ve ilişkilerin her zaman onun hayal ettiği kadar kusursuz olmaması onu zorlar. Bu idealist yapısı ona umut verirken, aynı zamanda hayal kırıklıklarına karşı daha savunmasız hâle getirir.

Pişmanlık Duyan Isabekov'un iç dünyasında en güçlü duygulardan biri pişmanlıktır. Geçmişine baktığında özellikle Sabira'ya karşı sevgisini ve ilgisini yeterince göstermediğini fark eder. Eşinin duygusal ihtiyaçlarını zamanında anlayamaması, sevgisini açıkça ifade edememesi ve ailesiyle geçirdiği bazı anların değerini bilememesi onu derinden etkiler. Söylenmemiş sözler ve kaçırılmış fırsatlar, geçmişle hesaplaşmasının temelini oluşturur. Bu pişmanlık, Isabekov'un sevgiyi, aile bağlarını ve insan ilişkilerindeki sorumluluğu yeniden anlamasına yardımcı olur.

Anara

Anara, Isabekov ve Sabira'nın kızıdır. Küçük yaşına rağmen ailesi arasındaki sorunların farkında olan, ancak duygularını açıkça göstermeyen hassas bir çocuktur. Anne ve babasının ayrılığı onu üzer; fakat bunu çocukça bir sessizlik ve olgunlukla karşılar. Anara, çevresindeki değişimleri dikkatle gözlemler ve babasının üzüntüsünü sezebilir. Masumiyeti ve sevgisiyle ailesi arasındaki bağı korumaya çalışır. Kırmızı elmayı annesi için saklaması, onun anne ve babasına duyduğu sevgiyi, bağlılığı ve içtenliğini gösteren önemli bir ayrıntıdır.

Masum Anara, çocukluğun saflığını ve masumiyetini temsil eden bir karakterdir. Dünyaya yetişkinlerin karmaşık düşüncelerinden uzak, temiz ve içten bir bakışla yaklaşır. Doğadaki küçük ayrıntılardan, özellikle bulduğu kırmızı elmadan büyük mutluluk duyar. Ancak bu masumiyet, çevresindeki sorunlardan tamamen habersiz olduğu anlamına gelmez. Anne ve babası arasındaki çatışmayı hisseder, onların arasındaki uzaklığın farkına varır; fakat bir çocuk olarak bu acıyı sessizce taşır. Anara'nın masumiyeti, hikâyedeki aile ilişkilerine sıcaklık ve umut katan önemli bir unsurdur.

Gözlemci Anara, küçük yaşına rağmen çevresindeki insanların duygularını ve davranışlarını dikkatle gözlemleyen hassas bir çocuktur. Babasının ruh hâlindeki değişimleri, aile içindeki gerginliği ve söylenmeyen sorunları sezebilir. Isabekov'un kendisine anlatmak istediği gerçeği anlamaya çalışması, onun yaşından beklenmeyen bir duyarlılık gösterdiğini ortaya koyar. Ancak Anara, hissettiklerini açıkça dile getirmek yerine sessiz kalmayı tercih eder. Bu gözlemci yönü, onun yalnızca masum bir çocuk olmadığını; aynı zamanda çevresindeki dünyayı anlamaya çalışan duyarlı bir karakter olduğunu gösterir.

Sevecen Anara, anne ve babasına karşı derin sevgi ve bağlılık duyan sevecen bir çocuktur. Ailesindeki sorunlara rağmen her iki ebeveynine de yakınlığını korumaya çalışır. Onun sevgisi büyük sözlerle değil, küçük ve anlamlı davranışlarla ortaya çıkar. Kırmızı elmayı annesi için saklaması, Anara'nın düşünceli ve fedakâr yönünü gösteren önemli bir ayrıntıdır. Bu davranış, onun annesini hâlâ düşündüğünü ve aile bağlarının korunmasını istediğini gösterir. Anara'nın sevgi dolu yaklaşımı, hikâyede kırılan ilişkiler arasında bir umut ve yeniden birleşme sembolü oluşturur.

TEMALAR

İlişkiler:

Ebeveyn Sevgisi

Isabekov ile Anara arasındaki ilişki, hikâyede ebeveyn sevgisinin en güçlü örneklerinden biridir. Isabekov, eşi Sabira ile yaşadığı sorunlar ve geçmişte yaptığı hatalar nedeniyle içsel bir çatışma yaşasa da, kızı Anara'ya karşı duyduğu sevgi ve sorumluluk her zaman ön plandadır. Anara'nın ailesindeki değişimleri fark edecek yaşa gelmesi, Isabekov'u hem üzmemek hem de zor bir karar vermeye yöneltmektedir. Kızına annesiyle babasının ayrılacağını anlatmak onun için kolay değildir; çünkü Anara'nın çocukluk masumiyetini ve duygusal dengesini korumak ister.

Isabekov, bu zor konuşmayı yaparken yalnızca kendi acısını düşünmez; önceliği kızının nasıl etkileneceğidir. Bu nedenle onu doğaya götürür, sakın bir ortamda konuşmayı planlar ve gerçeği ona mümkün olduğunca yumuşak bir şekilde anlatmaya çalışır. Onun bu davranışı, bir babanın çocuğunu koruma içgüdüsunü ve sevginin yalnızca sözlerle değil, dikkat ve anlayışla da gösterildiğini ortaya koyar.

Hikâyede Anara, anne ve babası arasındaki sorunlardan tamamen habersiz değildir. Küçük yaşına rağmen aile içindeki gerginliği ve babasının üzüntüsünü hisseder; ancak bunu açıkça dile getirmez. Isabekov'un kızıyla olan ilişkisi, yetişkinlerin hataları ve pişmanlıkları arasında çocuğun masumiyetini koruma çabasına dayanır.

Kırmızı elma motifi de bu ilişkiyi güçlendirir. Anara'nın bulduğu elmayı annesi için saklaması, onun ailesine duyduğu sevgiyi ve anne-baba arasındaki bağı hâlâ koruma isteğini gösterir. Böylece Aytmатов, Isabekov ve Anara'nın ilişkisi üzerinden ebeveyn sevgisini, sorumluluğu ve aile bağlarının kırılganlığı temasını işler.

Örnek Sahne: Isabekov'un uyuyan kızı Anara'yı sessizce izlemesi, onun baba sevgisini ve koruyucu yönünü gösteren önemli bir sahnedir. Kızının, anne ve babası arasındaki sorunlardan henüz habersiz bir şekilde huzur içinde uyuduğunu görür ve onun masumiyetini korumak ister. Ertesi gün Anara'yı şehir dışına götürmesinin nedeni, Sabira ile ayrılıklarını ona daha sakın ve uygun bir ortamda anlatmaktır. Isabekov, bu konuşmanın kızını incitebileceğini bildiği için kelimelerini dikkatle seçmeye çalışır. Bu sahne, onun kendi acılarından önce çocuğunun duygusal durumunu düşündüğünü ve bir baba olarak sorumluluk hissettiğini gösterir.

Evlilik:

Kişilik Çatışması

Aytmатов'un hikâyesinde Isabekov ve Sabira arasındaki evlilik çatışması, iki insanın birbirini sevmemesinden değil; duygularını ifade etme biçimlerindeki farklılıktan ve zamanla oluşan duygusal uzaklıktan kaynaklanır. Isabekov daha çok kendi düşünceleri, anıları ve iç dünyasıyla yaşayan, sevgisini açıkça göstermekte zorlanan bir karakterdir. Sabira ise ilişkide ilgi, sıcaklık ve duygusal yakınlık bekleyen bir kadındır. Bu farklı beklentiler, zamanla aralarında kırgınlıklara ve yanlış anlamalara yol açar.

Isabekov, Sabira'nın isteklerini geçmişte çoğu zaman önemsemez ve onun yakınlık arayışını "kadın gururu" olarak değerlendirir. Ona göre sevgi, büyük sözlerden veya gösterişli davranışlardan çok, sorumlulukları yerine getirmekle ilgilidir. Ancak Sabira için sevgi, yalnızca birlikte yaşamak değil; değer görmek, ilgi görmek ve duyguların açıkça paylaşılması anlamına gelir. Bu nedenle Isabekov'un sessizliği ve mesafeli tavrı, Sabira tarafından sevgisizlik olarak algılanır.

Aralarındaki temel sorun, açık bir iletişim kuramamalarıdır. Isabekov geçmişe, hayallerine ve kendi iç çatışmalarına dalarken, Sabira eşinden duygusal destek ve anlayış bekler. İkisi de birbirinden farklı şeyler ister, ancak bu beklentileri zamanında dile getiremez. Kırmızı elma ise onların ilişkilerinde kaybolan yakınlığın, pişmanlığın ve yeniden birleşme umudunun sembolüne dönüşür.

Örnek Sahne: Isabekov geçmişi hatırlarken, Sabira'nın yıllar önce yaptığı sitemleri yeniden düşünür. Sabira, başka erkeklerin eşlerine gösterdiği ilgiyi örnek vererek Isabekov'un sevgisini açıkça göstermediğinden yakınmıştır. Ona göre sevdiği insanın sevgisini hissetmek ve görmek önemlidir. Isabekov ise o zamanlar bu sözleri anlamamış, Sabira'nın beklentilerini gereksiz bulmuştur. Ancak yıllar sonra, yalnız

kaldığında Sabira'nın sözlerinde haklı olduğunu fark eder. Bu sahne, evliliklerindeki temel çatışmanın sevgisizlik değil; ifade edilemeyen duygular ve birbirini anlayamama olduğunu gösterir.

Duygusal Uzaklık

Aytmatov'un hikâyesinde Isabekov ve Sabira arasındaki evlilik sorunları, sevgisizlikten çok birbirlerini yeterince anlayamamalarından ve duygularını açıkça ifade edememelerinden kaynaklanır. İki karakter de sevgiye farklı biçimlerde yaklaşır. Isabekov, içine kapanık, düşünceli ve duygularını göstermek konusunda zorlanan bir insandır. Ona göre sevgi, sorumlulukları yerine getirmek ve ailesi için çalışmakla ifade edilir. Sabira ise sevgiyi yalnızca birlikte yaşamak olarak görmez; ilgi, sıcaklık ve duygusal yakınlık bekler.

Bu farklı bakış açıları zamanla aralarında kırgınlıklara ve uzaklaşmaya neden olur. Isabekov, Sabira'nın sevgisini açıkça görmek istemesini geçmişte gereksiz bir hassasiyet olarak değerlendirir. Ancak Sabira için sevdiği insan tarafından değer görmek, sevgisini hissetmek ve bunu davranışlarında görmek büyük önem taşır. Onun asıl beklentisi gösterişli sözler değil, eşinin kendisine karşı içten bir yakınlık göstermesidir.

Evliliklerindeki temel sorun, birbirlerini sevmemeleri değil; sevgilerini farklı yollarla ifade etmeleri ve birbirlerinin ihtiyaçlarını zamanında anlayamamalarıdır. Isabekov kendi düşünceleri, geçmiş anıları ve iç dünyasıyla meşgul olurken, Sabira ilişkilerinde daha fazla duygusal paylaşım arar. Söylenmeyen sözler, ertelenen duygular ve yanlış yorumlanan davranışlar, aralarındaki bağı zamanla zayıflatır.

Isabekov'un gençlik yıllarındaki anıları ve kırmızı elmaya yüklediği anlam da bu durumu yansıtır. Geçmişteki idealize edilmiş duygulara bağlı kalması, eşine karşı duyduğu gerçek sevgiyi zamanında fark etmesini engeller. Ancak yıllar sonra yalnız kaldığında, Sabira'nın yıllar önce dile getirdiği kırgınlıkların anlamını kavramaya başlar. Kırmızı elma bu nedenle yalnızca geçmişin bir hatırası değil; kaybedilen yakınlığın, pişmanlığın ve yeniden kurulmak istenen bağıın sembolü hâline gelir.

Örnek Sahne: Isabekov, geçmişini düşünürken Sabira'nın yıllar önce yaptığı sitemleri hatırlar. Sabira, eşinin sevgisini açıkça göstermediğinden ve ona yeterince sıcak davranmadığından yakınmıştır. Başka erkeklerin eşlerine gösterdiği ilgiyi örnek vererek, sevginin yalnızca içte yaşanan bir duygu olmadığını, davranışlarla da gösterilmesi gerektiğini anlatmıştır. Isabekov ise o dönemde bu sözleri anlamamış ve Sabira'nın beklentilerini önemsememiştir. Ancak yıllar sonra, yalnız kaldığında onun aslında yalnızca sevgi ve anlayış beklediğini fark eder. Bu sahne, aralarındaki uzaklığın sevgisizlikten değil, ifade edilmeyen duygulardan ve zamanında kurulamayan iletişimden kaynaklandığını gösterir.

Kırgınlık

Hikâyede Sabira'nın kırgınlığı, yalnızca yaşanan tartışmalardan değil; uzun yıllar boyunca kendisini anlaşılmamış, ihmal edilmiş ve yeterince değer görmemiş hissetmesinden kaynaklanır. Isabekov ailesine karşı sorumluluklarını yerine getiren bir eş olsa da duygularını açıkça göstermekte zorlanır. Kendi düşünceleri, geçmiş anıları ve iç dünyasıyla meşgul olması, Sabira'nın zamanla kendisini yalnız hissetmesine neden olur. Özellikle Isabekov'un gençlik yıllarına ait idealize edilmiş anılara bağlı kalması, Sabira'nın eşinin kendisine duygusal olarak uzak olduğunu düşünmesine yol açar.

Sabira'nın asıl beklentisi büyük romantik davranışlar değil; sevildiğini hissetmek, önemsenmek ve eşinden sıcaklık görmektir. Ancak Isabekov sevgisini daha çok sorumluluklarını yerine getirerek gösterdiğine inanır. Onun sessiz ve mesafeli tavrı, Sabira tarafından ilgisizlik olarak algılanır. Böylece aralarında sevgi olmasına rağmen, ifade edilmeyen duygular ve karşılanmayan beklentiler zamanla derin bir kırgınlığa dönüşür.

Sabira'nın yaşadığı bu kırgınlık, evliliklerindeki temel sorunun sevgisizlik değil; iletişim eksikliği ve birbirlerini anlayamama olduğunu gösterir. Aytmatoov, bu ilişki üzerinden insanların birbirlerini sevmelerine rağmen duygularını paylaşamadıklarında nasıl uzaklaşabileceklerini anlatır.

Örnek Sahne: Sabira'nın yıllar boyunca içinde biriktirdiği kırgınlık sonunda evliliklerinde bir kopuş noktasına ulaşır. Yeni bir hayat kurmaya karar verir ve Isabekov'dan Anara'ya anne ve babasının artık ayrı yaşayacağını anlatmasını ister. Isabekov, bu zor konuşmayı yapmak için kızını şehir dışına götürür. Araba kullanırken, küçük bir çocuğa ailesinin ayrılığını anlatmanın ağırlığını hisseder. Sakin doğa manzarası içinde kelimelerini dikkatle seçmeye çalışır. Bu sahne, Sabira'nın uzun süren duygusal yalnızlığını ve aile içindeki sorunların çocuk üzerindeki etkisini gösterir.

Psikoloji:

Yalnızlık ve Özlem

Kırmızı Elma hikâyesinde yalnızlık, insanın gerçek bir bağ kurma arzusuna rağmen yaşadığı içsel uzaklığı ve sevgi arayışını yansıtır. Isabekov'un yalnızlığı, çevresindeki insanları dikkatle gözlemlemesi, onları anlamaya çalışması ve bir yakınlık kurma isteğiyle ortaya çıkar. Özellikle kütüphanede gördüğü genç kadına duyduğu ilgi, yalnızca bir hayranlık değildir; onun anlaşılma, sevilme ve duygusal bir bağ kurma arzusunun bir yansımasıdır. Ancak Isabekov, duygularını ifade etmek yerine çoğu zaman uzaktan izlemeyi tercih eder. Böylece insanların sevgisine ve mutluluğuna tanıklık eder, fakat kendisini bu yakınlığın dışında hisseder.

Kırmızı elma, Isabekov'un dile getiremediği duyguların ve ulaşamadığı yakınlığın sembolüdür. Bu elma, onun hayran olduğu güzelliği, sevgi arayışını ve paylaşmak istediği duygusal bağı temsil eder. Isabekov'un yalnızlığı yalnızca fiziksel bir yalnızlık değildir; aynı zamanda söyleyemediği sözlerden, çekingenliğinden ve reddedilme korkusundan kaynaklanan içsel bir yalnızlıktır. Başkalarının ilişkilerini ve sevgilerini izlerken hem onlara hayranlık duyar hem de kendi eksikliğini daha güçlü hisseder.

Bu nedenle insanları uzaktan gözlemlemek, onun çevresiyle bağ kurma biçimi hâline gelir. Ancak bu sessiz gözlem, aynı zamanda onun gerçek yakınlıklardan uzak kalmasına neden olur. Isabekov sevmeye yeteneğine sahip olmasına rağmen, sevgisini ifade etmekte zorlanır. Böylece özlemi hem insani hem de trajik bir hâl alır; çünkü aradığı yakınlık sürekli hayallerinde yaşar, fakat gerçek hayatta karşılığını bulamaz.

Örnek Sahne: Isabekov'un yalnızlığı, kütüphanede gördüğü genç kadına duyduğu hayranlıktı açıkça görülür. O kadın, zamanla Isabekov'un zihninde yalnızca bir kişi olmaktan çıkar; sıcaklık, anlayış ve sevgi arzusunun sembolüne dönüşür. Ona yaklaşmaya cesaret edemez, ancak hayalinde onunla konuşur ve aralarında bir bağ kurar. Genç kadına yüklediği anlam, aslında kendi içindeki sevgi ve anlaşılma ihtiyacını yansıtır. Bu durum, Isabekov'un duygularının derinliğini gösterirken aynı zamanda gerçek ilişkiler kurmakta yaşadığı zorluğu ve içsel yalnızlığını ortaya koyar.

Hüzün ve Ayrılık

Isabekov'un yaşadığı hüznün, yalnızca eşiyle arasındaki ayrılığın acısından değil; sevginin ve gerçek bağlılığın değerini çok geç fark etmesinden kaynaklanır. Onun asıl aradığı şey sadece bir eşe sahip olmak ya da bir aile kurmak değildir; anlaşılma, sevilme ve duygusal bir yakınlık kurabilmektir. Gençlik yıllarında kütüphanede gördüğü kadın, zamanla zihninde ideal bir sevginin sembolüne dönüşür. Isabekov bu hayali kadına güzellik, anlayış ve kusursuzluk gibi özellikler yükler. Bu nedenle gerçek hayattaki Sabira'nın sevgisini, sabrını ve bağlılığını uzun süre yeterince fark edemez.

Evliliğinden sonra hissettiği yalnızlık, aslında çevresinde kimsenin olmamasından değil; sahip olduğu sevginin değerini anlayamamasından doğan bir yalnızlıktır. Isabekov'un bir ailesi ve eşi vardır, ancak kendi iç dünyasına kapanması ve duygularını açıkça ifade edememesi aralarında görünmez bir mesafe oluşturur. Sabira onun yanında olmasına rağmen, Isabekov hayallerinin ve geçmişe ait duygularının içinde yaşamaya devam eder.

Zamanla Isabekov, gençlik yıllarında aradığı özelliklerin aslında Sabira'da bulunduğunu fark eder. Sabira'nın sevgisi, sabrı, anlayışı ve aileye bağlılığı, onun hayal ettiği ideal sevgiden daha gerçek ve değerlidir. Ancak bu fark ediş beraberinde büyük bir pişmanlık getirir; çünkü yıllarca yanında olan insanın değerini ancak onu kaybetme noktasına geldiğinde anlayabilmiştir. Aytmatov, Isabekov'un yaşadığı bu içsel dönüşüm aracılığıyla, insanın sahip olduğu değerleri zamanında görememesinin yarattığı derin hüznü ve pişmanlığı ortaya koyar.

Örnek Sahne: Isabekov'un kırmızı elmanın aslında geçmişte hayal ettiği uzak ve ulaşılmaz bir sevgiye değil, hayatındaki gerçek sevgi olan Sabira'ya ait olduğunu anlaması hikâyenin önemli anlarından biridir. Anara'nın bahçede bulduğu kırmızı elma, Isabekov'a geçmişte aradığı güzellik, sıcaklık ve bağlılığın aslında kendi evliliğinde bulunduğunu hatırlatır. O anda Sabira'nın yıllarca kendisine verdiği sevgiyi ve değeri fark eder. Ancak bu fark ediş, aynı zamanda kaybedilen zamanın ve ifade edilmeyen duyguların acısını da beraberinde getirir. Kırmızı elma, artık yalnızca bir hatıra değil; geç fark edilen sevginin, pişmanlığın ve ayrılık hüznünün sembolü hâline gelir.

Geçmişe Özlem ve Nostalji

Isabekov'un geçmişe duyduğu özlem, hikâyede onun karakterini ve evliliğinde yaşadığı sorunları anlamada önemli bir yere sahiptir. O, gençlik yıllarındaki anıları, güzellik duygusunu ve geçmişte yaşadığı küçük mutlulukları zihninde ideal bir hâle getirir. Kırmızı elma, doğa manzaraları ve Robertino'nun sesi gibi ayrıntılar, onun için yalnızca basit hatıralar değil; kaybettiği saflığın, sevginin ve içsel huzurun sembolleridir. Isabekov geçmiş, çoğu zaman bugünden daha güzel ve kusursuz görür.

Bu geçmişe bağlılık, onun şimdiki hayatına ve evliliğine tam anlamıyla yönelmesini zorlaştırır. Gençlik yıllarında kütüphanede gördüğü kadına duyduğu hayranlık, zamanla zihninde ideal bir sevgi anlayışına dönüşür. Kırmızı elmayı yalnızca özel bir kişiye layık görmesi, onun romantik ve hayalperest yönünü gösterir. Ancak geçmişte yarattığı bu ideal dünya, gerçek hayattaki ilişkilerini fark etmesini geciktirir. Yanında olan Sabira'nın sevgisini, sabrını ve bağlılığını zamanında yeterince göremez.

Isabekov'un geçmiş ile bugün arasında yaşadığı çatışma, Sabira ile arasındaki duygusal uzaklığı da artırır. O, içinde taşıdığı sevgiyi ve pişmanlıkları açıkça ifade edemez. Geçmişteki hayallerine bağlı kalması, bugünkü ilişkilerindeki sorunlarla yüzleşmesini zorlaştırır. Aytmatov, Isabekov'un hikâyesi üzerinden geçmişe duyulan özlemin bazen insanın sahip olduğu değerleri görmesini engelleyebileceğini ve gerçek mutluluğu fark etmesini geciktirebileceğini gösterir.

Örnek Sahne: Isabekov, ayrılıktan sonra Sabira'yı yeniden düşündüğünde onun güzelliğini ve değerini farklı bir şekilde görmeye başlar. Eşinin zarif yürüyüşünü, neşesini ve çevresindeki insanların ona duyduğu hayranlığı hatırlar. O zaman, geçmişte aradığı birçok özelliğin aslında Sabira'da bulunduğunu fark eder. Ancak yıllarca sevgisini açıkça göstermemiş, duygularını içinde saklamıştır. Ayrılık, ona hem Sabira'nın değerini hem de kendi kaybettiği duygusal yakınlığı yeniden değerlendirme fırsatı verir. Bu sahne, Isabekov'un geçmişe bağlılığının gerçek sevgiyi zamanında fark etmesini engellediğini gösterir.

Sembolizm:

Kırmızı Elma

Kırmızı elma, hikâyede basit bir meyvenin ötesinde, Isabekov'un geçmişini, duygularını ve hayatındaki önemli ilişkileri temsil eden bir semboldür. Isabekov için bu elma, gençlik yıllarında yaşadığı saf hayranlığın ve dile getiremediği sevginin hatırasdır. Kütüphanede gördüğü genç kadına vermek istediği kırmızı elma, o dönemde söyleyemediği duyguların ve gerçekleşmeyen bir hayalin simgesi olur.

Ancak yıllar geçtikçe elmanın anlamı değişir. Isabekov, sonbahar bahçesinde geçmişini düşünürken, hayatında bu elmayı gerçekten hak eden kişinin aslında Sabira olduğunu fark eder. Çünkü Sabira, yıllarca ondan sevgi, ilgi ve yakınlık bekleyen; onun hayatında gerçek bir bağ kurmaya çalışan kişidir. Böylece kırmızı elma, yalnızca geçmişteki bir hayalin değil, evliliğinde fark edemediği sevginin ve kaybetme korkusunun sembolüne dönüşür.

Elmanın anlamındaki değişim, Isabekov'un kendisini ve ilişkilerini yeniden değerlendirmesini gösterir. Gençliğinde ulaşamadığı ideal sevginin simgesi olan kırmızı elma, sonunda aile sevgisini, anlayışı ve bağlılığı temsil eder. Aytmatov, bu sembol aracılığıyla insanın bazen aradığı güzelliğin ve değerinin aslında kendi hayatında, kendisine en yakın olan kişilerde bulunduğunu anlatır.

Örnek Sahne: Isabekov, sonbahar bahçesinin yanında otururken geçmişini düşünür ve kırmızı elmanın gerçek anlamını fark eder. Hayatı boyunca bu elmayı isteyen tek kişinin aslında eşi Sabira olduğunu anlar. Akşam eve dönerken Anara'nın elinde hâlâ kırmızı elmayı tuttuğunu görür ve neden yemediğini sorar. Anara, elmayı annesi için sakladığını söyler. Bu küçük ama anlamlı cevap, Isabekov'u derinden etkiler. O anda, yıllarca aradığı sevginin ve bağlılığın aslında ailesinde olduğunu fark eder. Kırmızı elma artık ulaşılmaz bir hayalin değil; sevginin, pişmanlığın ve yeniden birleşme umudunun sembolüdür.

Ave Maria ve Sanatın Anlamı

Aytmatov, birçok eserinde klasik müziğe, resme ve doğa tasvirlerine yer vererek sanatı yalnızca bir süs unsuru olarak kullanmaz; insanın iç dünyasını ve duygusal deneyimlerini anlatan önemli bir araç hâline getirir. Schubert'in *Ave Maria* eseri de Aytmatov'un eserlerinde insan ruhundaki güzellik, huzur ve uyum

arayışını yansıtan önemli müzikal göndermelerden biridir. Yazar, klasik müzik aracılığıyla karakterlerin iç dünyasını derinleştirir ve okuyucuyu estetik bir deneyime davet eder.

Kırmızı Elma hikâyesinde Robertino'nun seslendirdiği *Ave Maria*, Isabekov'un yaşadığı karmaşık duygular arasında kısa süreli bir huzur ve bütünlük hissi yaratır. Müziğin sesi, sonbahar manzarası, dağlar ve Anara'nın çocukça heyecanı ile birleşerek unutulmaz bir an oluşturur. Bu sahne, hayatın acıları ve sorunları içinde bile güzelliğin insan ruhuna dokunabileceğini gösterir.

Aytmatov için sanat, yalnızca estetik bir değer değildir; aynı zamanda insanın kendisini ve çevresini daha derinden anlamasını sağlayan bir güçtür. Müzik, doğa ve görsel sanatlar aracılığıyla insan duygularını görünür hâle getirir. Böylece okuyucuya güzelliği fark etmenin, onu korumanın ve hayatın anlamını bu güzellikler aracılığıyla aramanın önemini hatırlatır.

Örnek Sahne: Anara ve Isabekov şehir dışına giderken radyoda Robertino'nun söylediği Schubert'in *Ave Maria* eserini dinlerler. Anara, Robertino'ya duyduğu hayranlığı heyecanla anlatırken müziğin sesi sonbahar doğasına yayılır. Isabekov, güneş ışığı, uzak dağlar, kızının mutluluğu ve müziğin etkisiyle kısa süreli bir huzur hisseder. Bu anda doğa, müzik ve insan duyguları arasında güçlü bir uyum oluşur. Ancak bu güzel anın ardından, kızına anne ve babasının ayrılığını anlatmak zorunda olduğunu hatırlar. Bu sahne, sanatın insan ruhuna verdiği huzuru ve hayatın zor gerçekleriyle birlikte var olabileceğini gösterir.